

Ak Europahaus vo Viedni má k svojmu názvu pripojený dodatok „Internacionálne miesto stretnutí“, tak potom to určite nie je iba formálnou záležitosťou. Vedomie naliehavosti sprostredkovať medzi protikladmi, v ktorých sa ocitol dnešný rozkúskovaný svet, je zosilňované i tradíciou Rakúska — krajiny, v ktorej sa oddávna stretávali duchovné prírodnosti zo Západu i Východu. Vedenie Europahausu sa tvorivo chopilo tradície a pokúša sa jej dať v súčasnej zmenenej situácii nový zmysel. Pravidelné študijné konferencie poriadané s účinnou podporou rakúskeho ministerstva školstva nemálo prispievajú k lepšiemu vzájomnému poznaniu a výmene informácií medzi mládežou rôznych krajín Európy.

Na medzinárodnej študijnej konferencii *Mladá generácia a nadchádzajúci svet*, ktorá sa konala od 19. do 23. februára 1969, boli popri študentoch a mladých vedcoch z Rakúska, NSR, ČSSR, Poľska, Maďarska a Juhoslávie prvýkrát hosťami Europahausu i študenti z FFUK v Bratislave, ktorí aktívne prispeli do diskusie. Program konferencie bol vymedzený dosť široko a tak možnosť vysloviť svoje názory o perspektívach, pred ktorými dnes ľudstvo stojí, dostali sociológovia, ekonómovia i filozofi. Konferenciu otvoril Dr. Franz K a r a s e k, splnomocnený minister, vedúci sekcie pre kultúrne styky so zahraničím pri rakúskom ministerstve školstva. Vo svojom úvodnom prejave sa pokúsil osvetliť zmysel rakúskej kultúry ako sprostredkovateľa kultúrnych hodnôt medzi Západom a Východom. Po vzájomnom predstavení účastníkov odznela prednáška Dr. K a u f m a n a z Viedne, ktorý hovoril o demografickom vývoji a jeho vplyve na štruktúru obyvateľstva. Pokúsil sa vysvetliť príčiny populačnej explózie v menej rozvinutých krajinách a načrtnúť spôsoby riešenia tohto problému. So značne väčším úspechom a ohlasom sa stretla prednáška Dr. S p e r l i c h a z Inštitútu pre všeobecnú biológiu pri Viedenskej univerzite. Podľa jeho názoru súčasná veda a zvlášť genetika dosiahli taký stupeň rozvoja, že poskytujú všetky podmienky, aby človek sám vzal do vlastných rúk možnosť svojho preformovania. Skutočným problémom dnes nie sú prostriedky, ale zmysel a oprávnenie ich použitia. Je paradoxom, ktorý hrozí stať sa tragickým, že možnosť cieľavedomej premeny človeka (či presnejšie biologickej manipulácie s ním) je poskytnutá spoločnosti, ktorá nemá k dispozícii nijaké pevné etické kritériá, nijaký jednoznačný, alebo aspoň určitejší systém životných hodnôt. Zostáva stále otvorenou otázkou, kto a ako dokáže dať zmysel vývoju súčasnej vedy. Základným motívom diskusie, ktorá nasledovala po prednáškach, boli spôsoby, ako pomocou genetiky riešiť problém populačnej explózie. Znovu sa konštatovala absencia kritérií pre použitie dostupných prostriedkov. Problém je však príliš naliehavý, než aby sme sa mohli spoľahnúť len na ratio samého diania.

Druhý deň bol venovaný otázkam technológie a hospodárstva v nasledujúcich dvoch desaťročiach. Referovali Ing. S. K ö n i g z Berlína a Dr. W. M e l i s z Viedne. Ekonomický rast a jeho aktivácia v málorozvinutých krajinách nie je problémom týkajúcim sa iba tretieho sveta. Od jeho riešenia závisí i osud vysoko industrializovaných krajín. Tieto krajiny však majú dosť starostí s vlastnými problémami a nemôžu výdatnejšie prispieť k zrýchleniu ich ekonomického rastu. K tomu pristupujú i politické ťažkosti s hospodárskou integráciou hospodárstiev v málorozvinutých krajinách.

Tretí deň sa ujali slova sociológovia a filozofi. Dr. M. K u b í č k o v á z KU v Prahe informovala o výsledkoch sociologických skúmaní, zaoberajúcich sa vzťahom mládeže k technike a o možnostiach humanizácie technickej civilizácie. O futurologickom poslaní

mládeže prehovoril doc. Dr. Jiří Suchý z UK v Bratislave. Podľa jeho názoru generačný spor dnes prebieha zásadne iným spôsobom než v minulosti. Nejde o vpravenie sa mládeže do už „hotových pomerov“. Mládež prestáva byť objektom neseným zotrvačnosťou spoločenských procesov, ale pokúša sa o premenu sveta na svoj obraz. Dynamičnosť dnešných mladých generácií korešponduje s dynamičnosťou súčasnej spoločnosti. Z tohto hľadiska záujmy dospelých nie sú v existenčnom protirečení so záujmami mládeže. Dnešok nahrádza tradičný generačný spor uspokojujúcim funkčným vzťahom, v ktorom ostarenie mládeže prináša dospelým sociálne omladenie. F. J. B e c h e r, novinár z Kolína, sa vo svojom referáte filozoficky fundovaným spôsobom pokúsil o konfrontáciu obrazov sveta, ako ich podáva dnešná filozofia a sociológia, so životným pocitom a ambíciami mládeže. Poukázal na ideologičnosť súčasných filozofických projekcií sveta a na možnosti, ktoré poskytuje kritická teória spoločnosti k eliminácii falošného vedomia.

V záverečnej diskusii účastníci zhodne poukázali na prílišnú všeobecnosť prednášok a predchádzajúcich diskusií a pokúsili sa o presnejšie sformulovanie diskutovaných problémov. Dr. Jozef V a r g a, riaditeľ Europahausu, potom zhrnul výsledky diskusie a vyslovil presvedčenie, že konferencia aspoň čiastočne prispela k vyjasneniu zložitej problematiky vzťahu mládeže k budúcnosti.

František Novosad